

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 369/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369, zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Konečný, vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžrk 8/2019 z 2. júla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Sžrk 8/2019 z 2. júla 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako kupujúca uzatvorila kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli pozemky v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Rozhodnutím Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru (ďalej len „okresný úrad“) č. V 5241/2015 z 28. júla 2015 došlo k povoleniu vkladu vlastníckeho práva k pozemkom z predmetnej zmluvy do katastra nehnuteľností. Okresná prokuratúra Nitra (ďalej len „okresná prokuratúra“) podala 11. septembra 2015 proti rozhodnutiu okresného úradu protest odôvodnený tým, že došlo k obídieniu predkupného práva, čo malo následne spôsobiť absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy. Okresný úrad prípisom č. UP 7/2015-12 z 28. septembra 2015 nevyhovel protestu okresnej prokuratúry a predložil ho nadriadenému správnomu orgánu, okresnému úradu, odboru opravných prostriedkov. Okresný úrad, odbor opravných prostriedkov rozhodnutím č. UPO 9/2015-7 z 13. októbra 2015 protestu okresnej prokuratúry vyhovel a napadnuté rozhodnutie o povolení vkladu zrušil. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka podala odvolanie, ktoré Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky rozhodnutím č. LPO-7995/2015/SI zo 17. decembra 2015 zamietol

a potvrdil rozhodnutie Okresného úradu, odboru opravných prostriedkov č. UPo 9/2015-6 z 13. októbra 2015 o vyhovení protestu prokurátorky Okresnej prokuratúry Nitra č. k. Pd 172/15/4403-3 z 11. septembra 2015.

3. Sťažovateľka sa správnu žalobou podanou Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) domáhala preskúmania konečného rozhodnutia okresného úradu. Krajský súd rozsudkom č. k. 2 S 291/2017-146 z 19. júna 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) správnu žalobu sťažovateľky zamietol.

4. Sťažovateľka napadla rozsudok krajského súdu kasačnou sťažnosťou. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť zamietol.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta najmä arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku.

6. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka v zásadnom uvádza:

„Správny orgán (v súlade s protestom prokurátora) spojil ust. § 3 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach v znení zákona č. 154/2015 Z. z. účinného od 7.7.2015 (predkupné právo štátu k dotknutým nehnuteľnostiam vzniklo 8.7.2015 v zmysle uznesenia vlády SR č. 401/2015 z 8.7.2015) s absolútnou neplatnosťou právneho úkonu (samotnej kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti uzatvorenej dňa 18.6.2015), z čoho vyvodil záver, že v zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 sa jedná o skutkovú resp. právnu skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu. Správny súd (bez akejkoľvek argumentácie) usúdil, že porušenie predkupného práva možno podradiť pod ustanovenie § 31 ods. 1 Katastrálneho zákona. Porušovateľ dospel k záveru, že neprihliadnutie Okresného úradu v konaní o povolenie vkladu na existenciu predkupného práva štátu podľa § 2 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného z tohto predkupného práva a je to skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu. I v prípade porušenia predkupného práva spoluvlastníka ide v zmysle argumentácie Porušovateľa o obmedzenie zmluvnej voľnosti ďalšieho spoluvlastníka, v takýchto prípadoch však správne orgány vklad vlastníckeho práva povoľujú, pričom oprávnené osoby sa musia svojho práva domáhať v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka...

Porušovateľ sa nesprávne vysporiadal s argumentáciou Sťažovateľa, že príslušná právna úprava (Zákon o niektorých opatreniach) nespája porušenie predkupného práva štátu s absolútnou neplatnosťou. Sankcia absolútnej neplatnosti nevyplýva ani z dôvodovej správy k tomuto zákonu. Porušovateľ sa tiež nesprávne nevysporiadal ani s argumentáciou Sťažovateľa ohľadom ustanovenia § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplývajú nároky spojené s prípadným porušením predkupného práva. V posudzovanej veci ide práve o posúdenie následkov vyplývajúcich z prípadného porušenia predkupného práva v spojitosti s ustanovením § 31 ods. 1 Katastrálneho zákona. Ak Porušovateľ dospel k záveru, že sa jedná o absolútnu neplatnosť právneho úkonu, hoci právny úkon vznikol dňa 18.6.2015, postupoval v rozpore s princípom zákazu retroaktivity právnych predpisov, čím poprel význam a zmysel zákonných ustanovení...

Porušovateľ neposkytol také argumenty, ktoré by boli overiteľné a spätne verifikovateľné (nevyjadril sa porušenie predkupného práva má za následok absolútnu alebo relatívnu neplatnosť, prípadne má štát iné nároky...). Obzvlášť pri neurčitosti pojmov je potrebné výklad a aplikáciu zdôvodniť, nakoľko inak vzniká priestor pre absolútne neobmedzenú úvahu... Záver, že zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu je obmedzená priamo zo zákona je nepreskúmateľný pre nevysporiadanie sa s platnou právnou úpravou. Nie je bez významu, že Porušovateľ svoju argumentáciu založil na takých skutočnostiach a dôvodoch, ktoré procesné strany rozumne nemohli predvídať a reagovať na ne vo svojich stanoviskách, to platí obzvlášť ohľadom rozhodnutia správneho súdu z ktorého nevyplývalo z akých dôvodov by malo byť predkupné právo posudzované ako okolnosť, ktorá by mala mať vplyv na povolenie vkladu a ani to, či a v akom rozsahu mali pri tomto posúdení význam ustanovenia Občianskeho zákonníka či Zákona o niektorých opatreniach.“

7. Z uvedených dôvodov sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ňou označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, tento rozsudok zrušil, vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

14. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

15. Podľa čl. 46. ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

18. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

19. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že správny súd nesprávne subsumoval predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do kategórie skutkových a právnych

skutočností v zmysle § 31 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd sa nedostatočne vyrovnal s jej argumentmi, nezaoberal sa otázkou, aké nároky vyplývajú z porušenia predkupného práva štátu a či vôbec je následkom jeho porušenia absolútna alebo relatívna neplatnosť právneho úkonu, resp. či sú s jeho porušením spojené iné následky.

20. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu zjavne neopodstatnenou je ústavná sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

21. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

22. Ústavný súd po preskúmaní ústavných sťažností zistil, že sťažovateľka sa na neho opakovane obracia so skutkovo a právne takmer identickými ústavnými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom k nim formuloval jednoznačné právne závery (pozri m. m. IV. ÚS 622/2018, I. ÚS 2/2019, I. ÚS 26/2019, III. ÚS 51/2019, I. ÚS 125/2019, I. ÚS 178/2019, II. ÚS 135/2019, I. ÚS 395/2019, II. ÚS 200/2020, IV. ÚS 223/2020).

23. Z argumentácie sťažovateľky uvedenej v ústavnej sťažnosti, ktorá je predmetom predbežného prerokovania, možno vyvodiť, že odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu obsahovalo, čo sa týka skutkových zistení a právneho posúdenia veci najvyšším súdom, obdobné závery ako v iných jeho veciach, ktoré už ústavným súdom boli preskúmané a rozhodnuté.

24. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd návrh na začatie konania podľa § 42 ods. 2 písm. f) odmietne podľa odseku 2 a ten istý navrhovateľ podá ústavnému súdu ďalší návrh na začatie konania v inej veci v podstatnej časti zhodný s predchádzajúcim návrhom, ktorý možno odmietnuť z rovnakého dôvodu, rozhodnutie o jeho odmietnutí môže obsahovať zjednodušené odôvodnenie, v ktorom ústavný súd iba poukáže na skoršie rozhodnutie o predchádzajúcom návrhu na začatie konania.

25. Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich skorších rozhodnutiach (napr. uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 622/2018 zo 16. novembra 2018, sp. zn. I. ÚS 2/2019 z 9. januára 2019, sp. zn. I. ÚS 26/2019 zo 16. januára 2019, sp. zn. III. ÚS 51/2019 z 5. februára 2019, sp. zn. I. ÚS 125/2019 z 3. apríla 2019, sp. zn. I. ÚS 178/2019 z 30. apríla 2019, sp. zn. II. ÚS 135/2019 z 13. júna 2019, sp. zn. I. ÚS 395/2019 z 26. septembra 2019, sp. zn. II. ÚS 200/2020 z 12. mája 2020, sp. zn. IV. ÚS 223/2020 z 26. mája 2020) týkajúcich sa takmer rovnakých ústavných sťažností sťažovateľky, ktoré boli ústavným súdom odmietnuté z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti vzhľadom na ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu.

26. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že napadnutý rozsudok, vychádzajúc z § 464 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, obsahuje skrátené odôvodnenie s poukazom na skoršie rozhodnutia najvyššieho súdu v obdobných veciach sťažovateľky, okrem iného na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžrk 3/2018 a sp. zn. 6 Sžrk 4/2018, ktoré boli predmetom prieskumu na ústavnom súde v konaniach vedených pod sp. zn. III. ÚS 51/2019, sp. zn. I. ÚS 26/2019, teda konaniach vymedzených v bode 25 odôvodnenia.

27. Ústavný súd, vychádzajúc z § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde, odmietol sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť bez potreby podrobnejšieho odôvodňovania svojich právnych záverov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu